

UNIVERSITATEA “BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE MATEMATICĂ ȘI INFORMATICĂ
SPECIALIZAREA INFORMATICĂ ROMÂNĂ

LUCRARE DE LICENȚĂ

SERVICII WEB ȘI ACCESAREA ACESTORA PRIN INTERMEDIUL APLICAȚIILOR MOBLIE

Coordonator științific,
Lect. Ph.D. Radu D. GĂCEANU

Absolvent,
Raul-Constantin PAROȘ

Cluj-Napoca
2018

Cuprins

Introducere.....	3
1. Servicii Web.....	5
1.1 Protocolul HTTP.....	5
1.2 Servicii Web. Descrierea problemei.....	8
1.3 Servicii Web REST.....	13
Concluzii.....	14
Bibliografie.....	15

Introducere

În orașele cu un grad de ocupare ridicat, locurile de parcare din zonele de interes devin o resursă pe care oamenii și autoritățile trebuie să o gestioneze inteligent. Astfel că, un studiu [1] arată că într-un oraș ca New York-ul, oamenii pierd în medie aproximativ o sută de ore pe an căutând un loc de parcare liber.

Acest lucru aduce daune cuantificabile din punctul de vedere al timpului pierdut, banilor irosiți pe combustibilul consumat sau a emisiilor de CO₂ din atmosferă care se produc în plus. Studiul arată media de ore din cele mai aglomerate 10 orașe din Statele Unite ale Americii și calculează o sumă aproximativă care reprezintă daunele estimate pentru aceste orașe. Aceasta se ridică la 72,7 miliarde de dolari pentru anul 2017, anul în care compania INRIX a efectuat studiul. De asemenea căutarea unui loc de parcare într-un interval orar în care traficul este deja congestionat duce la o îngreunare suplimentară datorată faptului că pentru a putea găsi un loc de parcare pe o stradă, șoferul trebuie să încetinească pentru a vedea din timp locul liber și să oprească traficul pentru o perioadă pentru a putea parca. Toate aceste lucruri fac locurile de parcare să fie o resursă indispensabilă a secolului XXI care trebuie gestionate prin sisteme inteligente pentru a putea fi maximizată eficiența folosirii lor.

Desigur, există deja aplicații pe piață care abordează și încearcă să rezolve problema aceasta, însă soluția propusă de noi abordează problema diferit de celelalte soluții de pe piață din cauză că majoritatea se focusează pe optimizarea gestiunii locurilor de parcare din parcarile private aflate într-un oraș sau parcarile din aeroporturi. Aplicația dezvoltată în cadrul acestei lucrări se concentrează pe eficientizarea folosirii locurilor de parcare din parcarile publice de pe străzi, sau parcarile private care rămân libere în timpul zilei. Numărul acestora este mult mai mare decât cel al parcarilor private iar costul parcării este de obicei mult mai mic.

Noi propunem o soluție care se bazează pe datele oferite de utilizatori cu privire la parcarile libere folosite în general de ei sau chiar parcarile private pe care le dețin dar pe care nu le folosesc o anumită perioadă din zi. Aceste locuri de parcare pot fi astfel rezervate de către șoferi, astfel că un șofer care a rezervat în prealabil un loc de parcare folosind aplicația, va beneficia de economisirea timpului și combustibilului.

Aplicația este dezvoltată ca un serviciu pentru a oferi posibilitatea prezentării informațiilor stocate pe mai multe platforme și a unei eventuale integrări cu aplicații care acoperă aceeași arie. Astfel că aplicația constă de fapt dintr-un serviciu REST (Representational State Transfer) și o aplicație

dezvoltată pentru telefoanele mobile care oferă informațiile șoferilor în timp real despre locurile de parcare din zona lor de interes.

Aceste componente vor fi prezentate în următoarele capitole ale lucrării care vor detalia conceptele, ideile și tehnologiile folosite în realizarea acestei aplicații și de asemenea vom prezenta comparații cu anumite aplicații care abordează aceeași problemă.

1. Servicii Web

The World Wide Web (WWW) este deseori confundat cu Internetul din cauza cuplării strânse a celor două concepte, însă Internetul este, după cum și numele sugerează, o rețea globală de dispozitive și alte rețele interconectate.

Ne vom referi de aici înainte în această lucrare la World Wide Web pe scurt, Web sau www. Astfel că web-ul este un model, un spațiu informațional prin care elementele de interes, numite și resurse, sunt identificate prin identificatoare globale denumite Uniform Resource Identifier (URI). Informațiile sunt legate între ele prin hiperlegături (hyperlinks), care reprezintă noduri logice prin care se face navigarea între resurse. Astfel că, protocolul de comunicare în sistemul web este Hypertext Transfer Protocol (HTTP), protocol care are ca scop transferul de hipertext (hypertext), text care conține hiperlegături și care facilitează navigarea structurată între resurse prin accesarea URI-urilor acestora.

În continuare vom prezenta pe scurt protocolul HTTP și conceptul de aplicație web pentru a putea crea un context în care putem discuta despre conceptul de interes din acest capitol, și anume Servicii Web și în special Servicii Web RESTful.

1.1 Protocolul HTTP

Protocolul HTTP a fost inițiat de către Tim Berners-Lee, același om care a propus și inventat pentru prima oară spațiul Web și primul browser web. Este protocolul de transfer utilizat pe Web și se află la nivelul aplicație al stivei TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol).

Conceptele fundamentale ale protocolului HTTP sunt cererea și răspunsul, acțiuni ce se realizează de către client, respectiv server pentru accesarea, modificarea, înlocuirea sau ștergerea resurselor.

Entitățile angajate într-o astfel de comunicare se pot denumi astfel client și server. Clientul este entitatea ce inițiază comunicarea cu o cerere care se poate descrie ca un mesaj cu o structură prestabilită care să specifice detalii ca spre exemplu: tipul de operație pe care clientul dorește să o realizeze pe o anumită resursă, datele necesare pentru operație și uri-ul la care se găsește resursa.

Serverul este cel care procesează aceste cereri și răspunde clientului cu un mesaj care are de asemenea o formă prestabilită și care conține detalii despre procesarea cererii cum ar fi un cod de stare prin care

serverul descrie starea cererii pe care a trebuit să o proceseze, cum ar fi dacă cererea a putut sau nu fi procesată cu succes. De asemenea răspunsul poate conține, în cazul în care serverul a reușit să proceseze cu succes cererea, resursa vizată de către client fie ea o pagină HTML (Hypertext Markup Language), un fișier video, un fișier XML (Extensible Markup Language), un fișier audio, etc.

Faptul că un server poate răspunde cu toate aceste tipuri de date unui client a făcut protocolul HTTP să fie versatil și să corespundă unei game variate de cerințe și nevoi având un caracter generic pe care s-au putut dezvolta cu timpul alte paradigme, ca spre exemplu subiectul nostru de interes din acest capitol, serviciile Web. Acest caracter generic a devenit o bază puternică pentru inovațiile viitoare care au urmat și care s-au putut baza pe un protocol de transfer matur, puternic formalizat și gestionat de către o entitate internațională, World Wide Web Consortium (W3C).

În general, comunicarea dintre un server și un client este inițiată de către client printr-o cerere care are o structură ca în figura de mai jos.

```
GET /catalog_produce.html HTTP/1.1
Host: www.portocale.info
User-Agent: Mozilla/5.0 (X11; U; Linux i686; en-US;
rv:1.8.0.5) Gecko/20060719 Firefox/1.5.0.5
Accept: text/html, image/gif, image/jpeg, */*
Accept-Language: en-us
Accept-Encoding: gzip, deflate, compress, identity
Connection: Keep-Alive
```

Fig. 1 //todo: Change this

În această cerere se pot identifica elementele componente ale unei cereri. Prima informație care se pune în acest tip de mesaj este metoda de acces. Aceste metode sunt foarte importante în contextul serviciilor web, deoarece corespund cu acțiunile pe care un server le poate efectua asupra unei resurse și descriu astfel logica pe care serverul o poate aplica unei resurse. Deoarece pentru foarte mult timp web-ul a fost folosit doar în interacțiunile om-mașină, cele mai folosite metode sunt metoda GET și POST. Aceste două metode sunt întâlnite uzual în comportamentul browserelor Web care de obicei afișează o pagină Web folosind o cerere cu metoda GET specificată, sau care trimite unui server datele transmise de utilizator printr-o cerere cu metoda POST specificată. În contextul serviciilor web, care caută să faciliteze comunicarea mașină-mașină, se folosesc și alte metode care specifică comportamente diferite cum ar fi: PUT, DELETE, HEAD, TRACE, CONNECT, OPTIONS.

Figura de mai jos reprezintă structura răspunsurilor pe care serverul le poate trimite înapoi unui client după procesarea cererii.

```
GET /catalog_produse.html HTTP/1.1
Host: www.portocale.info
User-Agent: Mozilla/5.0 (X11; U; Linux i686; en-US;
rv:1.8.0.5) Gecko/20060719 Firefox/1.5.0.5
Accept: text/html, image/gif, image/jpeg, */*
Accept-Language: en-us
Accept-Encoding: gzip, deflate, compress, identity
Connection: Keep-Alive
```

Fig. 2 //todo: Change this

În răspuns se pot identifica elementele importante precum codul de stare și dacă e cazul, tipul conținutului din răspuns, lungimea răspunsului și resursa propriu zisă care e reprezentată de conținutul/corpul răspunsului.

Dacă atunci când folosim un browser să accesăm pagini Web noi, utilizatorii, nu suntem interesați de aceste detalii deoarece browser-ul le gestionează pentru noi, atunci când vorbim de servicii Web toate aceste elemente sunt foarte importante din cauză că orice variație poate schimba drastic modul în care serverul cu care dorim să comunicăm va acționa sau va răspunde. Astfel că putem deduce că în mod uzual, capacitățile protocolului HTTP nu sunt puse în valoare atunci când este vorba de accesarea paginilor Web de către un utilizator. Asta pentru că aceste mesaje nu au fost implementate cu scopul de a fi ușor înțelese de către oameni, iar comunicarea cu serverul chiar dacă este posibilă prin manipularea acestor mesaje, nu este facilă. De aceea, în acest tip de comunicare, interacțiunea între utilizator și server trece prin interfața expusă de către browser, care devine implicit clientul interacțiunii. Însă acest model de comunicare puternic formalizat și structurat este benefic atunci când clientul este de fapt un alt server care se va folosi de structura mesajului de cerere pentru a specifica toate detaliile interacțiunii cu datele care se găsesc pe celălalt server. De asemenea, același model oferă serverului care răspunde la cerere atât un anumit grad de libertate și personalizare, cât și limite bine definite în care trebuie să funcționeze pentru ca celălalt server, cel care are rol de client să poată să interpreteze și să folosească răspunsul.

Vreau să remarc și să accentuez acest echilibru necesar și foarte bine construit, între personalizarea permisă și rigiditatea impusă de acest protocol, deoarece eu consider că este unul din

motivele pentru care aceste servicii Web s-au putut dezvolta și au putut beneficia de tehnologiile deja dezvoltate.

Un alt aspect important al protocolului de comunicare HTTP este că acesta dispune de un caracter state-less, adică acesta deservește cereri concurente multiple de la diferiți clienți, însă fiecare cerere e considerată independentă de celelalte chiar dacă provin de la același client Web. Lucrul acesta duce la implementarea unor sesiuni la nivelul aplicațiilor web care vor asocia clienților care accesează serverul un identificator unic de sesiune (Session Id). Acest lucru duce la posibilitatea păstrării datelor de-a lungul mai multor cereri succesive ale aceluiași client.

1.2 Servicii Web. Descrierea problemei

Odată cu intrarea într-o eră a interconectivității, o eră în care comunicarea la distanță și informarea în timp real sunt două activități cruciale pentru buna funcționare a societății, dezvoltatorii au realizat că standardele industriei nu pot susține creșterea accelerată de care se bucura Internetul și spațiul Web. Soluțiile de care era nevoie pentru a suporta un nivel crescut de scalabilitate, de aplicații care trebuiau să fie prezente pe mai multe platforme și slab conectate nu se puteau mapa pe tehnologiile și paradigmele vremii.

Primele aplicații Web constau în pagini cu informații care erau conectate cu alte pagini cu informații asemănătoare pe care utilizatorul le putea folosi și prin care putea naviga cu ușurință datorită hyperlegăturilor. Primul site Web a fost creat în 1991 și afișa informații despre Organizația Europeană de Cercetare Nucleară (CERN), organizație în cadrul căreia s-a dezvoltat Web-ul prin intermediul lui Tim Berners-Lee. La sfârșitul anului 1993 erau raportate 623 de site-uri, după cum se poate vedea într-un studiu făcut de Matthew Gray din cadrul MIT [4]. Același studiu arată că, la sfârșitul anului 1994 erau mai mult de 10,000 de site-uri, creștere care devine exponențială în anii următori și care ne aduce mai aproape de Web-ul pe care îl cunoaștem astăzi.

Astfel că această creștere în dimensiunea Web-ului, a fost acompaniată și de o creștere în complexitatea site-urilor care formau acest spațiu. Site-urile cu informație statică au început să reacționeze la datele introduse de utilizatori, au început să recunoască utilizatorii prin conturi pe care aceștia le puteau accesa odată ajunși pe aceste site-uri și chiar puteau să își modifice conținutul și să îl adapteze în funcție de utilizator.

Această puternică dinamizare a conținutului unei pagini a constat într-o popularizare a spațiului Web nemaiîntalnită. Dacă la început, majoritatea informației care se găsea pe internet era de natură științifică, academică sau guvernamentală, odată cu aplicațiile Web interactive s-au deschis noi posibilități de care dezvoltatorii să profite și prin care utilizatorii să își îmbunătățească stilul de viață sau chiar să își îmbunătățească profesia sau afacerea.

Ca urmare, dezvoltatorii și-au setat țeluri tot mai mari, aplicațiile devenind tot mai complexe și rezolvând tot mai multe probleme din viața de zi cu zi a utilizatorilor. Dacă la început aplicațiile erau specializate în rezolvarea unei probleme specifice pentru utilizatorii săi, cu timpul paradigma s-a schimbat, la modă fiind aplicațiile care rezolvau o plajă cât mai mare de probleme și care ofereau cât mai multe funcționalități, astfel că utilizatorii nu trebuiau să părăsească site-ul pentru a găsi toate informațiile necesare.

Un exemplu pe care îl putem oferi aici este platforma Facebook, care a început prin a oferi utilizatorilor posibilitatea de a se conecta cu alți oameni din întreaga lume. Acesta a fost scopul inițial, care la momentul lansării a fost o idee inedită, însă pentru a putea răspunde cererilor pieței, dezvoltatorii Facebook au fost nevoiți să ofere utilizatorilor funcționalități ca: jocuri video în cadrul platformei, o modalitate de a fii la curent cu ultimele știri fără a fi nevoiți să părăsească platforma sau un mod pentru utilizatori prin care aceștia să poată să își promoveze afacerea. Toate aceste funcționalități rezolvă probleme reale și oferă valoare aplicației, însă nu fac parte din ideea și scopul inițial al platformei și nu pot fi rezolvate într-o manieră tradițională. Adică aceste funcționalități nu pot fi implementate toate cu o singură echipă de developeri, nu pot fi scrise toate în același limbaj de programare și din cauza diversității de activități pe care le desfășoară, trebuie să folosească multiple tehnologii din diferite arii ale diferitelor industrii.

Deci, unul din pașii care au condus către dezvoltarea și folosirea pe scară largă a serviciilor Web este creșterea complexității aplicațiilor. Astfel că, funcționalitățile importante au trebuit despărțite în aplicații de sine stătătoare care să fie mai apoi folosite și prezentate către utilizator ca o singură platformă în care aceste funcționalități sunt unificate și oferă o experiență completă.

Un alt pas important care a condus spre popularizarea serviciilor Web a fost evoluția telefoanelor mobile și a tabletelor către sistemele complexe care sunt astăzi, adică smartphone-uri. Accesarea paginilor Web de către dispozitivele mobile a fost la început un proces anevoios deoarece acestea erau create pentru a fi afișate pe computere, dispozitive ale caror dimensiuni erau mult mai mari decât ale primelor telefoane mobile.

Diferențele dintre telefoanele mobile și calculatoare sunt însă multiple: diferența de rezoluții, memoria limitată a dispozitivelor mobile, tehnologiile limitate care pot rula pe sistemele de operare ale telefoanelor mobile și limitarea introducerii datelor utilizatorului prin interfața care de obicei consta dintr-o tastatură, navigarea în pagină fiind astfel și ea limitată.

Din cauza acestor lucruri, nu existau foarte mulți utilizatori ai Web-ului care îl accesau prin intermediul telefoanelor mobile iar dezvoltatorii aplicațiilor Web nu au fost interesați de această nișă pentru mult timp.

Astfel că, toate optimizările făcute asupra unui site Web, erau făcute nu de dezvoltatorii site-ului ci de către browser-ul care se afla pe dispozitivul mobil, atunci când acesta încerca să afișeze pagina pe telefonul mobil. Se efectuau tot felul de optimizări care filtrau conținutul HTML și afișau doar părțile necesare, astfel că de foarte multe ori site-urile arătau foarte diferit față de reprezentarea lor pe un browser normal, ba chiar arătau diferit de la un browser mobil la altul. Unele browsere mobile nu puteau rula javascript, flash sau alte tehnologii care erau și ele la început și care ofereau un mod dezvoltatorilor de a crea aplicații mult mai interactive. Acest lucru făcea ca browserul mobil să fie de foarte multe ori inutil sau mult prea instabil pentru a putea fi folosit.

Toate aceste lucruri se schimbă însă odată cu introducerea termenului și conceptului de smartphone, dispozitiv mobil care este fundamental diferit de telefoanele mobile mai vechi. Istoria telefoanelor mobile începe ca dispozitive al căror scop principal era comunicarea la distanță cu ajutorul undelor audio și care erau foarte mari și cântăreau foarte mult și au încercat să devină cât mai mici și compacte, au încercat mereu să îmbunătățească viața bateriei prin ecrane simpliste și funcționalități reduse.

La toate aceste concepte și standarde se renunță odată cu introducerea smartphone-urilor, decizie care pare contra intuitivă pentru industria de telefonie mobilă dar care se dovedește a fi o decizie inovatoare. Deși nu cântăresc foarte mult, smartphone-urile se străduiesc să devină din ce în ce mai mari, au ecrane mari deoarece este principalul mod de interacțiune cu dispozitivul și cel mai important, nu sunt folosite doar pentru comunicarea audio. Aceste noi dispozitive sunt folosite pentru comunicarea în timp real cu ajutorul Internetului, sunt folosite pentru accesarea Web-ului, pentru accesarea locației utilizatorului și oferirea de informații de navigare cu ajutorul GPS-ului incorporat, etc.

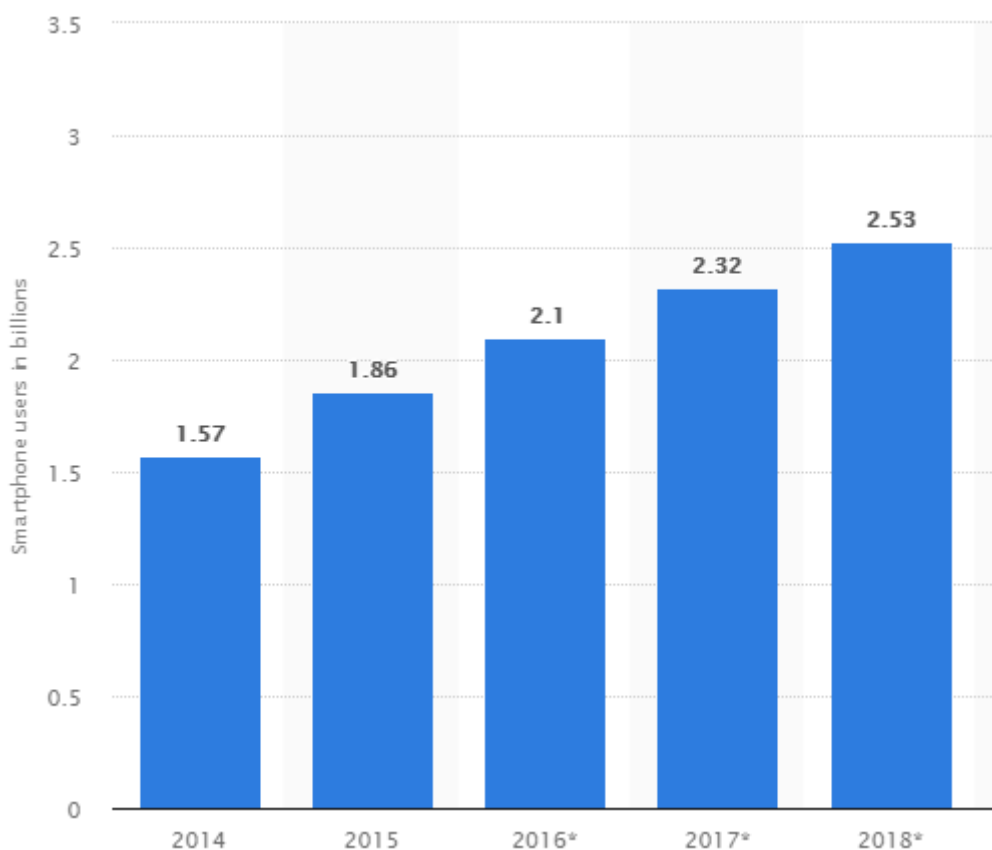
Astfel că smartphone-ul perturba piața tradițională de comunicații aceștia fiind nevoiți să țină pasul cu toate aceste inovații.

Smartphone-urile introduc și sisteme de operare mult mai mature decât cele găsite pe telefoanele mobile

precedente și care se aseamănă mai mult cu sistemele de operare găsite pe computere. Cele mai importante sunt Android, sistem de operare dezvoltat de Google și folosit pe majoritatea smartphone-urilor de pe piață, iOS, sistem de operare dezvoltat de Apple și folosit doar pe dispozitivele dezvoltate de ei ca iPhone-ul, iPad-ul și Windows Phone, sistem de operare dezvoltat de Microsoft și folosit pe dispozitivele create de ei.

Toate aceste schimbări perturbă piața de telecomunicații astfel că giganți ca Nokia, dezvoltator Finlandez de telefoane mobile clasice majoritar pe piața de telefonie mobilă este detronat de către dezvoltatori noi care îmbrățișează inovația și reușesc să înțeleagă potențialul pieței de smartphone-uri ca: Apple, Samsung, HTC, etc.

Aceste inovații duc la o popularizare globală rapidă a pieței mobile. Graficul de mai jos arată numărul de utilizatori de smartphone din lume în miliarde, din anul 2014 până în 2018 [5].

[5] Fig 3. //todo: Say things here

Se creează astfel o piață complet nouă, aceea a aplicațiilor mobile care oferă posibilitatea de inovație și extindere pentru multe companii și pentru foarte mulți dezvoltatori. Astfel că pentru fiecare sistem de operare apare câte un browser nou, browsere mult mai performante și mai capabile decât predecesoarele lor. Printre ele se numără: Google Chrome pentru Android, Safari pentru iOS și Internet Explorer pentru Windows Phone. Se poate observa că toate aceste browsere au câte un corespondent pe sistemele de operare găsite pe computere, Google Chrome pentru Windows, Linux și OSX, Safari pentru OSX și Internet Explorer pentru Windows. Acest lucru arată maturitatea sistemelor de operare introduse odată cu smartphone-urile și dorința companiilor importante de dezvoltare software de a intra pe această piață.

Din cauza numărului mare de utilizatori, în anul 2018 traficul majoritar generat pe Web în întreaga lume a fost făcut folosind un dispozitiv mobil. După cum se poate observa și în graficul de mai jos, care arată procentul traficului Web generat de către dispozitivele mobile din anul 2009 până în 2018 [6].

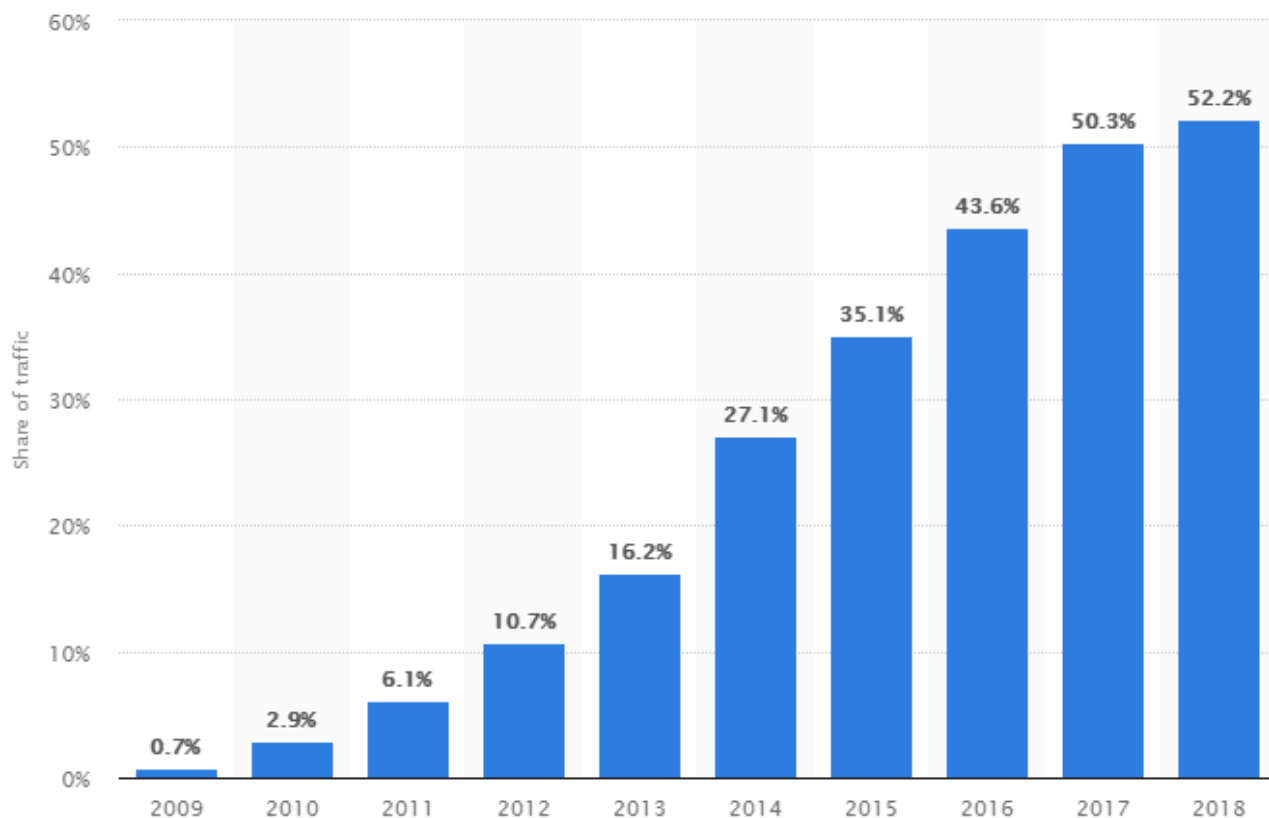

Fig 4. //todo: Say things here

Al doilea pas important în dezvoltarea și folosirea la scară largă a serviciilor Web, a fost această creștere masivă în traficul Web generat de către utilizatorii dispozitivelor mobile. Dacă la început dezvoltatorii de aplicații nu făceau niciun efort ca să acomodeze acești utilizatori, după ce numărul lor a continuat să crească acest lucru nu a mai fost posibil. Așa că a apărut așa numitul termen mobile-friendly, termen ce descrie faptul că o pagină Web este optimizată, ba chiar se poate să arate și să se comporte complet diferit, pentru afișarea pe dispozitivele mobile.

Într-un timp scurt se adoptă în industrie conceptul paginilor Web responsive, care atunci când sunt implementate sunt făcute să răspundă la schimbări de rezoluție ale dispozitivului.

Însă pentru a acomoda toți utilizatorii pieței dispozitivelor mobile pentru unele platforme sau aplicații nu e de ajuns doar să își facă paginile Web să fie responsive. Unele aplicații trebuie portate pe platformele mobile în întregime pentru a livra anumite funcționalități care au nevoie să poată folosi caracteristici native ale sistemului de operare de pe dispozitivul mobil.

Majoritatea acestor aplicații și platforme trebuie să găsească o modalitate de a refolosi logica pe care deja o au implementată și să o integreze în aplicația mobilă.

Desigur, există mai multe soluții pe care dezvoltatorii le-au folosit de-a lungul timpului, nu doar serviciile Web. În continuare o să vorbim despre cele mai importante astfel de soluții și le vom compara pentru a putea găsi punctele forte și punctele slabe.

RMI (Remote Method Invocation)

Este una dintre cele mai vechi soluții și presupune invocarea unei metode de către un client, pe un server care se află într-un spațiu de adresă diferit. Aceste metode sunt scrise de către programator fără ca el să scrie și detaliile interacțiunii și cum se face transportul datelor. Acest lucru este tratat de către implementarea sistemelor care se ocupă cu acest transfer, cum ar fi spre exemplu Java RMI pentru limbajul de programare Java.

1.3 Servicii Web REST

Concluzii

Bibliografie